

Quicksan Flora- en faunawet Stegerdijk 23 te Stegeren

Definitief

Opdrachtgever:

De heer H.A. Koomans
Stegerdijk 23
7737 PT STEGEREN
T 0529-461082

E h.a.koomans@knoware.nl

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Project nr. 3304

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
Friso Koop	Teddy Dolstra	12-2-2009

INHOUDSOPGAVE

1. QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET VOOR EEN ROOD VOOR ROOD-LOCATIE.....	2
1.1 Quickscan Flora- en faunawet verplicht	2
1.2 De Flora- en faunawet.....	2
1.3 Het project Stegerijk 23 te Stegeren	2
1.4 Veldbezoek uitgevoerd op 6 februari 2009.....	4
1.5 Weinig tot geen potentie voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen	4
1.6 Vaste rustplaatsen steenuil en kerkuil aanwezig	5
1.7 Broedplaatsen van zwaluwen en mussen aanwezig	6
1.8 Geen ontheffing nodig voor flora & overige fauna	6
1.9 Conclusie; ontheffing aanvragen voor steenuil en kerkuil.....	7

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

Flora- en faunawet

1. QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET VOOR EEN ROOD VOOR ROOD-LOCATIE

1.1 Quickscan Flora- en faunawet verplicht

De heer H. Koomans is bezig met de realisatie van een rood voor rood-project ter plaatse van de Stegerdijk 23 te Stegeren (gemeente Ommen). Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting dient in het kader van de Flora- en faunawet te worden getoetst op de aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten. Eelerwoude heeft deze toetsing op de locatie aan de Stegerdijk 23 te Stegeren uitgevoerd in opdracht van de heer Koomans. Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van de locatie en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde dier- en plantensoorten.

De resultaten van dit verkennende onderzoek (zgn. 'Quickscan') zijn beschreven in deze notitie.

1.2 De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst
3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten.

Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van spechten, uilen en boombewonende roofvogels.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar de bijlage.

1.3 Het project Stegerdijk 23 te Stegeren

De locatie ligt in Stegeren, direct ten noorden van het winterbed van de Vecht. De ligging van de locatie is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: ligging projectlocatie (rood omcirkeld)

- sloop 904 m² schuren, uitgifte één compensatiekavel ter plaatse. De te slopen schuren zijn weergegeven in figuur 2. Het betreft een voormalige ligboxstal (het meest noordelijke pand), een kapschuur en een klein schuurtje met opslag en berging van fietsen.
- herinrichting erf (boomgaard, aantal solitairen, erfverharding)
- versterking landschap (accentuering steilrand op grens winterbed van de Vecht)
- versterking ecologische waarden (gericht op steenuil, kleine vogels w.o. klapekster)
- restauratie en renovatie van de bestaande historisch relevante boerderij (het woonhuis, aangegeven in figuur 2).

De locatie van de nieuw te bouwen panden (woonhuis & twee schuren) is weergegeven in onderstaande schets.

Figuur 2: te slopen panden (rood omcirkeld)

Figuur 3: toekomstige situatie (nieuwe panden in blauw)

In het kort komt het project op het volgende neer:

- Stegerdijk 23 Stegeren; kadastrale percelen Ambt-Ommen P 168 en P 169

Onderstaande foto's geven een impressie van de locatie.

Foto 4: het woonhuis

Foto 5: oprit met Amerikaanse eiken naar erf

Foto 6: te slopen schuur

1.4 Veldbezoek uitgevoerd op 6 februari 2009

Op vrijdag 6 februari 2009 is de locatie visueel geïnspecteerd door ing. F.J. Koop van Eelerwoude.

De panden zijn zowel van binnen als van buiten geïnspecteerd. Ook de zolders zijn

meegenomen. In het bijzonder is hierbij aandacht geschonken aan de aanwezigheid van uilen (kerkuil of steenuil), steenmarters en vleermuizen. Deze beschermde soorten maken dikwijls gebruik van oude (boeren)schuren als vaste voortplantings-, of rust- of verblijfplaats. Nesten van uilen zijn jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). De steenmarter is een tabel 2-soort en alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3) door de Flora- en faunawet.

1.5 Weinig tot geen potentie voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen

De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn algemeen voorkomende vleermuissoorten die hun verblijfplaatsen hebben in gebouwen (in spouwmuren, kelders en op zolders). Winterverblijfplaatsen moeten vorst- en tochtvrij zijn.

De drie te slopen panden zijn enkelsteens. De daken bestaan uit golfplaten. Vorstvrije plekken zijn niet aanwezig. Geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn gezien het ontbreken van spouwmuren, niet geïsoleerde pannendaken en vorst- en tochtvrije plaatsen niet of nauwelijks aanwezig. Resten van nachtvinders, die zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van gewone grootoorvleermuizen, zijn niet aangetroffen. In de meeste panden waren veel spinnenwebben aanwezig, een aanduiding dat de panden nauwelijks of niet worden gebruikt door vleermuizen. Vaste verblijfplaatsen van populaties van vleermuizen worden gezien bovenstaande feiten niet verwacht in de drie te slopen panden.

Het oude, deels te renoveren woonhuis heeft een spouwmuur. Een klein deel van het dak is bedekt met dakpannen; op de rest ligt riet. Tijdens de inspectie zijn geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen vastgesteld in het oude woonhuis.

De locatie en de nabije omgeving daarvan kan wel een functie hebben als onderdeel van foerageergebied van vleermuizen. Soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart, watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger

en gewone grootoorvleermuis komen voor in de ruime omgeving van de locatie [Bode et al., 1999]. De laan met Amerikaanse eiken kan onderdeel uitmaken van een vliegroute van vleermuizen. Negatieve effecten als gevolg van het voornemen op populaties van vleermuizen worden echter niet verwacht aangezien er geen bomen worden gekapt of ander groen wordt verwijderd. Daarnaast heeft het voornemen een geringe omvang en zullen nieuwe groenelementen worden aangebracht (bijvoorbeeld een boomgaard met hoogstamfruitbomen).

1.6 Vaste rustplaatsen steenuil en kerkuil aanwezig

De steenuil en de kerkuil zijn typische soorten van half-open tot open agrarisch cultuurlandschap. De soorten jagen in kleinschalige gebieden, waar gras- en bouwlanden worden begrensd door kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Kerkuilen jagen 's winters ook in schuren en stallen. Veruit de meeste kerkuilen broeden tegenwoordig in speciale nestkasten voor de soort. Deze nestkasten hangen vaak in boerderijen en schuren. Ook steenuilen broeden tegenwoordig vaak in speciale steenuilnestkasten. Daarnaast broeden steenuilen ook in gebouwen en in oude knotbomen met holen of holten. Steenuilen en kerkuilen zijn beide honkvaste soorten (met name de steenuil); ze blijven doorgaans trouw aan een eenmaal uitgekozen nestplaats. Jonge kerkuilen kunnen wel ver uitzwerfen in hun zoektocht naar een nieuw territorium, terwijl jonge steenuilen doorgaans binnen 10 km van de nestlocatie van de oudervogels tot broeden komen. Zowel de kerkuil als de steenuil staan op de Rode Lijst van bedreigde broedvogels in Nederland.

In de te slopen ligboxstal (foto 6) is een rustende steenuil waargenomen tijdens het veldbezoek op 6 februari. In de stal lagen diverse braakballen van de steenuil. De soort wordt hier frequent waargenomen door de heer Koomans (mond. mededeling).

Foto 7 steenuil (foto Martin Bonte)¹

Daarnaast zijn in de ligboxstal enkele braakballen van de kerkuil aangetroffen. Ook deze soort is vaker waargenomen door de heer Koomans (mond. mededeling). De kerkuil broedt in een schuur op het naastgelegen erf van de bureu; in deze schuur is een nestkast aanwezig. De broedlocatie van de steenuil is onbekend. Wel hangt in de oprit naar het erf een steenuilnestkast in een eik. Onbekend is of de steenuil hierin broedt. Op de zolder van de te slopen kapschuur naast het woonhuis zijn ook enkele braakballen van de kerkuil gevonden.

Foto 8 kerkuil (foto Wim Wijering)¹

¹ Foto niet genomen op de locatie

De sloop van de ligboxstal en de kapschuur leidt tot het wegnemen van de vaste rustplaatsen van de kerkuil en de steenuil. Voor het verwijderen van deze vaste rustplaatsen moet een *onthefing van de Flora- en faunawet* worden aangevraagd.

Verwacht wordt dat het voornemen niet leidt tot het verdwijnen van de aanwezige paren van de steenuil en de kerkuil. Er wordt geen ingreep gepleegd in foerageergebied van beide soorten. De heer Koomans heeft reeds enkele takkenrillen op het erf aangelegd om de voedselbeschikbaarheid voor uilen te verbeteren. Daarnaast voorziet het project in de aanleg van een nieuwe boomgaard (hoogstamfruit). Dit is gunstig voor de steenuil, aangezien deze boomgaard insecten en kleine vogels zal aantrekken. Tevens wordt een hooiberg en een traditionele schaapskooi voor hobbyvee aangelegd. Zowel de hooiberg als het kleinvee zullen prooidieren van de kerkuil (muizen) en de steenuil (muizen en insecten) aantrekken.

De nieuwe kapschuur, welke globaal op dezelfde plaats komt als de huidige kapschuur, zal nieuwe rustplaatsen bieden voor uilen. Tot slot is de heer Koomans voornemens om in de nieuwe kapschuur en wellicht ook elders op het erf nestkasten op te hangen voor steenuilen en kerkuilen.

Gelet op bovenstaande en gelet op de zeer geringe omvang van het voornemen en de geringe uitstralende effecten, heeft het voornemen geen negatief effect op de lokale populatie kerkuilen en steenuilen.

1.7 Broedplaatsen van zwaluwen en mussen aanwezig

Tijdens het veldbezoek zijn naast de steenuil vogelsoorten als huismus, ringmus, vink en boomklever waargenomen. Aannemelijk is dat zowel de huismus als de ringmus (beide soorten van de Rode Lijst) broedplaatsen hebben op het erf. Daarnaast zijn in de kapschuur diverse nesten van de boerenzwaluw aangetroffen. Ook de boerenzwaluw staat op de Rode Lijst. Nesten van huismus, ringmus en boerenzwaluw zijn echter niet jaarrond beschermd. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd, mits de

sloopwerkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen duurt globaal van maart tot medio juli. Opgemerkt wordt dat het Ministerie van LNV geen standaardperiode voor het broedseizoen hanteert; broedende vogels mogen niet verstoord worden, ongeacht de periode van het jaar.

In de winter zijn rondom het erf regelmatig foeragerende blauwe kiekendieven aanwezig. Tevens is in 2008 enkele keren een klapekster waargenomen (mond. mededeling dhr. Koomans). De klapekster broedt niet meer in Nederland. Blauwe kiekendieven broeden alleen nog op de Waddeneilanden, in een zeer klein en teruglopend aantal. Het voornemen leidt niet tot een aantasting van de functie van de omgeving van de locatie als overwinteringsgebied voor soorten als de blauwe kiekendief en de klapekster.

1.8 Geen ontheffing nodig voor flora & overige fauna

In de schuur zijn alleen uitwerpselen gevonden van ratten (niet beschermd) en muizen (vermoedelijk algemeen voorkomende tabel 1-soorten als huismuis of veldmuis). Aanwijzingen voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de steenmarter (tabel 2-soort) in de schuren zijn niet aangetroffen. Wel kunnen in de (ruime) omgeving van de locatie steenmarters worden verwacht. Het voornemen leidt echter niet tot het verdwijnen van vaste verblijfplaatsen van de soort of een aantasting van zijn leefgebied.

Aan strikt beschermde tabel 3-soorten kunnen op basis van verspreidingsgegevens (zie literatuur) de das, de knoflookpad en mogelijk de boommarter worden verwacht in de omgeving van de locatie. Het erf heeft echter geen functie voor deze soorten. Evenmin worden reptielen verwacht op de locatie. Strikt beschermde soorten uit de soortgroepen libellen, dagvlinders & overige ongewervelden worden wegens het ontbreken van hiervoor geschikte biotopen, niet verwacht op de locatie.

Muurplanten zijn niet aanwezig op de te slopen panden.

1.9 Conclusie; ontheffing aanvragen voor steenuil en kerkuil

Op basis van bovenstaande gegevens wordt vastgesteld dat voor de sloop van de schuren een ontheffing moet worden aangevraagd voor de steenuil en de kerkuil. Het gaat hierbij om het wegnemen van een vaste verblijfplaats. Om de ontheffing te verkrijgen, zullen mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen moeten worden getroffen. Gedacht kan worden aan:

- het ophangen van een nestkast voor kerkuilen in de nieuwe kapschuur
- het ophangen van één of meer nestkasten voor de steenuil op het erf (een goed steenuilenbiotoop heeft meerdere potentiële nestplaatsen).
- het verbeteren van de voedselbeschikbaarheid voor uilen door het aanleggen van takkenrillen, fruitbomen, muizenruiters, poelen en/of het laten staan van overhoekjes.

De schuren zullen buiten het broedseizoen van vogels moeten worden gesloopt. Omdat uilen vroeg tot broeden kunnen komen, wordt aanbevolen de schuren uiterlijk in januari te slopen. De vervangende rustplaatsen moeten gereed zijn voordat de schuren worden gesloopt.

De ontheffing moet worden aangevraagd bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur- en Voedselkwaliteit (LNV). De procedure voor het verkrijgen van een ontheffing bedraagt circa twee tot vier maanden.

LITERATUURLIJST

[Bode, A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve en R. Zollinger, 1999]

De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers, Zwolle, in samenwerking met de Zoogdierenwerkgroep Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel. ISBN 90400 9312 1.

[Ottburg, F.G.W.A., A.H.P. Stumpel & E. Pullen, 2005]

De Knoflookpad *Pelobates Fuscus* in het dal van de Overijsselse Vecht. Alterra-rapport 1151.

[SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002]

Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

www.ravon.nl

www.uilen.org

www.vzz.nl

BIJLAGEN

Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

- Artikel 11: het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

H.A. Koomans
Stegerdijk 23
7737 PT STEGEREN

**landbouw, natuur en
voedselkwaliteit**

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk FF/75C/2009/0084. bes.afw.ew	datum 9 juli 2009
onderwerp Flora- en faunawet art. 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c		doorkiesnummer 0800 - 22 333 22	bijlagen

Geachte heer Koomans,

Naar aanleiding van uw verzoek van 2 maart 2009 en de aanvullingen hierop van 4 juni 2009 (telefonisch), 11 juni 2009 (e-mail), 15 juni 2009, (e-mail) en 16 juni 2009 (telefonisch), geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2009/0084 om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee. Dit betekent dat ik u de gevraagde ontheffing niet kan verlenen, omdat er geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Verder in deze brief staat vermeld wat daarvoor de redenen zijn.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Sloop Rood voor Rood Schuren in Stegeren' in de gemeente Ommen. Het project wordt uitgevoerd onder de Rood voor Rood regeling, welke als doel heeft bij beëindiging van agrarische activiteiten de vrijkomende agrarische gebouwen te slopen en de lokale ruimtelijke kwaliteit te verbeteren door herinrichting van het erf met traditionele elementen en goede landschappelijke inpassing. De activiteiten bestaan uit de sloop van een ligboxenstal, een kapschuur en een schuurtje, nieuwbouw van een open kapschuur, hooiberg en een schaapskooi. Tevens vindt er herinrichting van de groenstructuur op het erf plaats. In het voorliggende geval houdt dit in:

- De sloop van 904 m² schuren.
- De reductie van de bestaande erfverharding van 730 m² tot 410 m².
- De restauratie en renovatie van de bestaande historisch relevante boerderij.
- De bouw van een open kapschuur (102 m²), hooiberg (19 m²) en een schaapskooi (44 m²) rond deze boerderij. **
- De herinrichting van het erf met een boomgaard, solitair, een moestuin en hagen.
- De versterking van het landschap (accentuering steilrand op grens van het winterbed van de Vecht; hakhout aan de periferie van de es).
- De versterking van ecologische waarden (gericht op de steenuil, kleine vogels waaronder de klapekster).
- De uitgifte van een woonkavel van 1000 m² ten behoeve van een woning (750 m³) en een schuur (75 m²).

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
9 juli 2009	FF/75C/2009/0084	2

Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de kerkuil en de steenuil, voor de periode van 31 juli 2009 tot en met 1 juli 2011.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De kerkuil en de steenuil zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels wordt alleen ontheffing verleend indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Definitie "nest"

Een nest is de woonplaats die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van de definitie van het begrip 'nesten' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoenen en niet-broedseizoenen. Alle bewoonde nesten in het broedseizoen vallen onder de reikwijdte van artikel 11 van de Flora- en faunawet en zijn beschermd. Nesten van de kerkuil en de steenuil, vallen onder de definitie van het begrip nesten in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit type valt buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is ontheffing nodig van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot deze soorten.

Functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen gaat door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast. De vaste rust- en verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan de beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen. Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs zo zijn dat aantasting van een - op zich zelf niet beschermd - gebied deze functionaliteit van de beschermde vaste rust- en verblijfplaats aantast en derhalve leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

De kerkuil en de steenuil

In het plangebied komen de kerkuil en de steenuil voor. De schuren en het erf binnen het projectgebied functioneren als vaste rust- en verblijfplaats en tevens als foerageergebied voor de kerkuil en de steenuil. De roestplaats maakt onderdeel uit van het netwerk aan verblijfplaatsen waar zowel de steenuil als de kerkuil gebruik van maken. Door de sloop van de ligboxenstal en de kapschuur zal tijdelijk een roestplaats van de steenuil en de kerkuil verdwijnen. Voor de soorten zijn er echter uitwijkmogelijkheden, bijvoorbeeld in de grote open kapschuur op het erf van de burens, welke beschikbaar blijft voor, tijdens en na de sloop.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
9 juli 2009	FF/75C/2009/0084	3

Na het project zal op de plaats van de te slopen kapschuur een kleinere open schuur worden gebouwd waarin nestkasten worden aangebracht. Elders op het erf worden een hooiberg en een schaapskooi gebouwd, welke ook nieuwe rustplekken bieden voor de kerkuil en de steenuil. Het foerageergebied blijft gedurende de werkzaamheden beschikbaar en is voorafgaande aan dit project reeds versterkt door de aanleg van meerdere takkenrillen en de aanleg van een ruige strook (7x180 meter) langs de esrand. De ingreep is tijdelijk. Bij de uitvoering van de werkzaamheden stelt u de volgende mitigerende maatregelen voor:

- Er wordt buiten het broedseizoen van de kerkuil en de steenuil gesloopt (uiterlijk in januari).
- Op het erf worden één of meerdere nestkasten voor de steenuil opgehangen. In de nieuwe kapschuur wordt een nestkast voor de kerkuil opgehangen. Dit zal in overleg plaatsvinden met óf de lokale uilenwerkgroep óf met Friso Koop (steenuilenwerkgroep Overijssel, kerkuilwerkgroep Nederland).
- In de kapschuur van de buren wordt een steenuilenkast geplaatst.
- De vervangende rustplaatsen voor de kerkuil en de steenuil zullen gereed zijn voordat de schuren worden gesloopt.
- De schuren dienen gefaseerd te worden afgebroken, om eventueel aanwezige steenuilen en kerkuilen de kans te geven te vluchten.
- Op de lange termijn wordt het foerageergebied versterkt door het aanplanten van hoogstamfruit, de aanleg van een moestuin, muizenruiters, poelen, hakhout a/d periferie van de es en/of het laten staan van overhoekjes.

Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen, in de door u genoemde volgorde, wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil en de steenuil komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Aanbevelingen

- Het verdient de aanbeveling de opgehangen kasten duurzaam te beheren en te onderhouden.
- Het verdient de aanbeveling vóórafgaande aan de sloop een deskundige¹ op het gebied van vogels te laten vaststellen dat in het te slopen gebouw op dat moment geen nesten met eieren van de steenuil of de kerkuil of nestgebonden jongen aanwezig zijn of dat de uilen (en andere gebouwbewonende vogels) broedgedrag vertonen. Naar aanleiding van deze inspectie, kan, indien nodig, een nader tijdstip worden bepaald voor de sloopwerkzaamheden.

¹ Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij een werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum
9 juli 2009

Kenmerk
FF/75C/2009/0084

Vervolgblad
4

Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soorten dient aan te vragen.

Gesignaleerde soorten

Ik wil u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van de boerenzwaluw in of in de nabije omgeving van het plangebied. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soort geen ontheffing aan te vragen. Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soort(-en) dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soort(-en) dient aan te vragen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van standvogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zoals hollen van spechten, jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Besluit

Gelet op het voorgaande wijs ik uw aanvraag voor een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet af.

Concluderend

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de door u voorgestelde maatregelen zoals genoemd in de bij de aanvraag gevoegde projectomschrijving 'Sloop Rood voor Rood Schuren in Stegeren' worden uitgevoerd.

Ik wijs u erop dat als u de maatregelen zoals genoemd in de bij de aanvraag gevoegde stukken niet conform het projectplan uitvoert, u (mogelijk) toch ontheffing van de Flora- en faunawet nodig heeft.

Daar de aanvraag voor ontheffing een vogelsoort betreft dient u voor het verkrijgen van een ontheffing voor het project een belang, genoemd in de Vogelrichtlijn, aan te tonen. Indien dit belang niet kan worden aangetoond, wordt de aanvraag afgewezen en mag u het project niet uitvoeren. De belangen genoemd in de Vogelrichtlijn zijn:

Datum
9 juli 2009

Kenmerk
FF/75C/2009/0084

Vervolgblad
5

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid.
- Veiligheid van het luchtverkeer.
- In belang van de bescherming van flora en fauna.

Daarnaast wijs ik u erop dat als u afwijkt van de maatregelen zoals genoemd in de bij de aanvraag gevoegde stukken, zonder ontheffing aan te vragen of goedkeuring door mij, u zeer waarschijnlijk in overtreding bent van de Flora- en faunawet. Ik kan dan de Algemene Inspectiedienst (AID) verzoeken in te grijpen of met bestuursrechtelijke dwang alsnog de strijdige situatie beëindigen. Dat kan betekenen dat een last onder dwangsom wordt opgelegd, of dat bestuursdwang wordt toegepast. Dit kan in uw geval kan betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Flora- en faunawet bepaalde.

Wanneer u al leges heeft betaald dan betalen wij u deze zo spoedig mogelijk terug.

Bezwaar

Het kan zijn dat u het met deze beslissing niet eens bent. U kunt dan (net als andere belanghebbenden) binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief, bezwaar maken. U doet dit door een brief te sturen aan Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Uw bezwaarschrift moet ten minste bevatten:

- uw naam en adres
- de vermelding: 'ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet' en het aanvraagnummer
- een afschrift van deze brief
- de redenen van uw bezwaar
- de datum van uw bezwaarschrift
- uw handtekening

De teammanager Recht en Rechtsbescherming van Dienst Regelingen zal namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op het bezwaarschrift beslissen.

Als u iemand machtigt namens u bezwaar te maken, vergeet u dan niet een door u ondertekende machtigingsverklaring mee te sturen.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

B. Kluivingh - Deetman

*** in de definitieve ruimtelijke onderbouwing is de schaapskooi vervallen omdat deze door zijn plaatsing mogelijk zou interfereren met de doelstelling van Natura 2000. Ook het hier genoemde oppervlak van de schuur is niet meer van toepassing; deze zal voldoen aan de nog vast te stellen bijgebouwenregeling.*